

Vibeke Opheim
Direktør NIFU

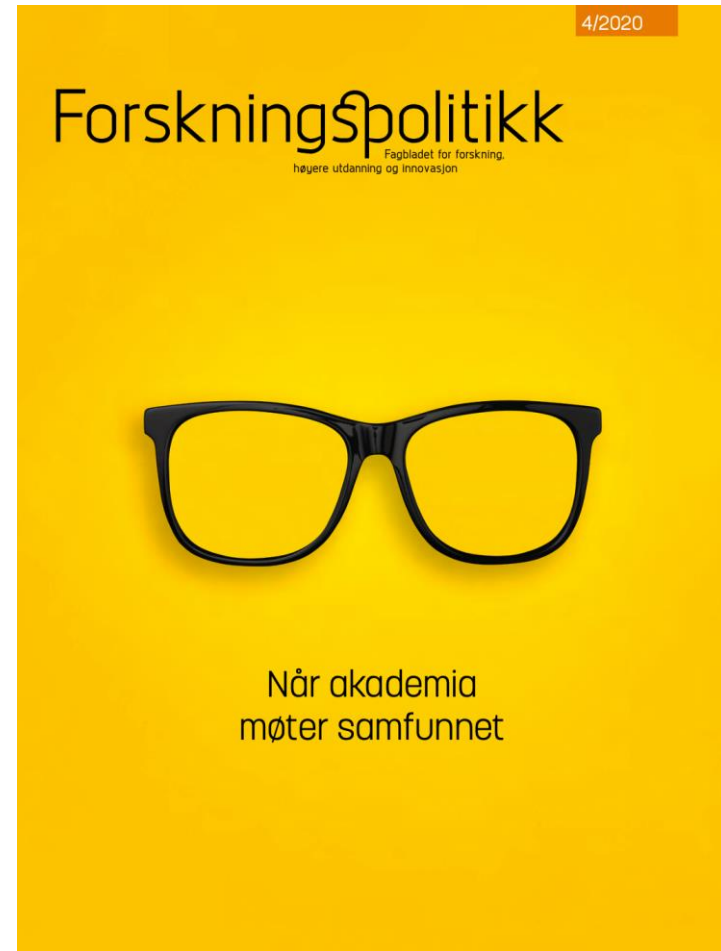
**Forskningspolitikk, finansiering og faglige prioriteringer.
Et nordisk perspektiv**

Webinar: Matilda Ernkrans om Sveriges forskningspolitikk
SNS digitalt på Zoom, 10. mars 2021

Tema i dag: Forskningspolitikk, finansiering og faglige prioriteringer

- Forskningspolitikk i Norden
- FoU-finansiering, internasjonal statistikk
 - Utvikling over tid
- Faglige prioriteringer
- Forskningspolitiske veivalg og diskusjoner
- Forskningspolitikk i Norden: Forsøk på oppsummering

- Illustrasjoner fra fagbladet **Forskningspolitikk**
Artikler og debatt om forskningspolitikk
- Utgis av NIFU [Forskningspolitikk | \(fpol.no\)](https://fpol.no)

Forskningspolitikk i Norden

● Hvor foregår forskningen?

- Forskningsutførende sektorer: Universiteter og høyskoler (UH), statlig sektor, privat sektor/foretak, instituttsektor, helseforetak
- Betydelige forskjeller mellom de nordiske land

● Hvordan finansieres forskning?

- Midler til fri forskning, grunnfinansiering til UH
- Ettårig versus flerårig finansiering over statsbudsjett
- Finansiering gjennom forskningsråd (ett eller flere)
- Privat finansiering, stiftelser, etc.

● Omfang av FoU-aktivitet – utvikling over tid

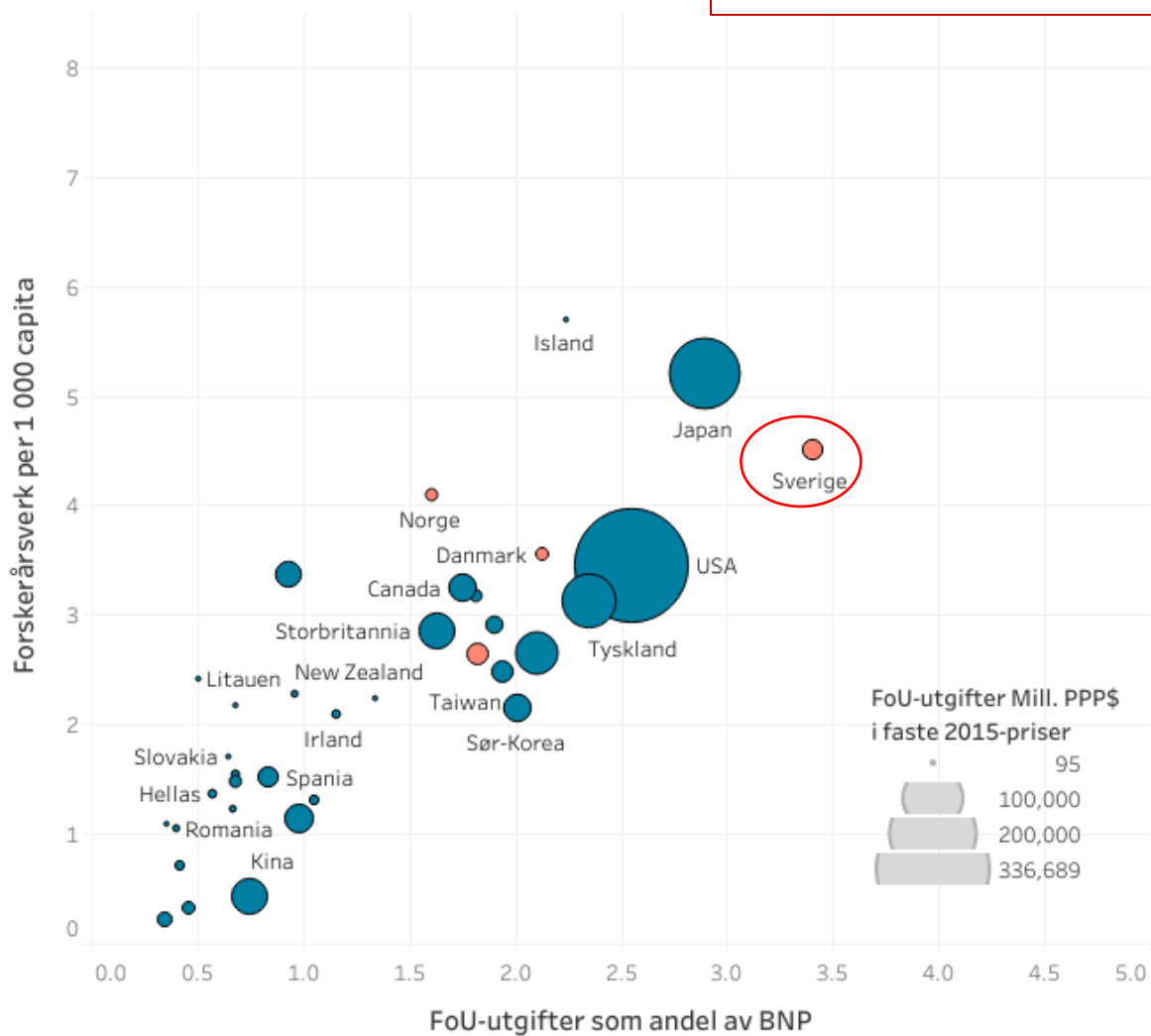
- Statistikk fra OECD, EU
- Norge: Indikatorrapporten, NIFU hovedansvar

[Indikatorrapporten \(forskingsradet.no\)](http://forskingsradet.no)

Velg land
Multiple values

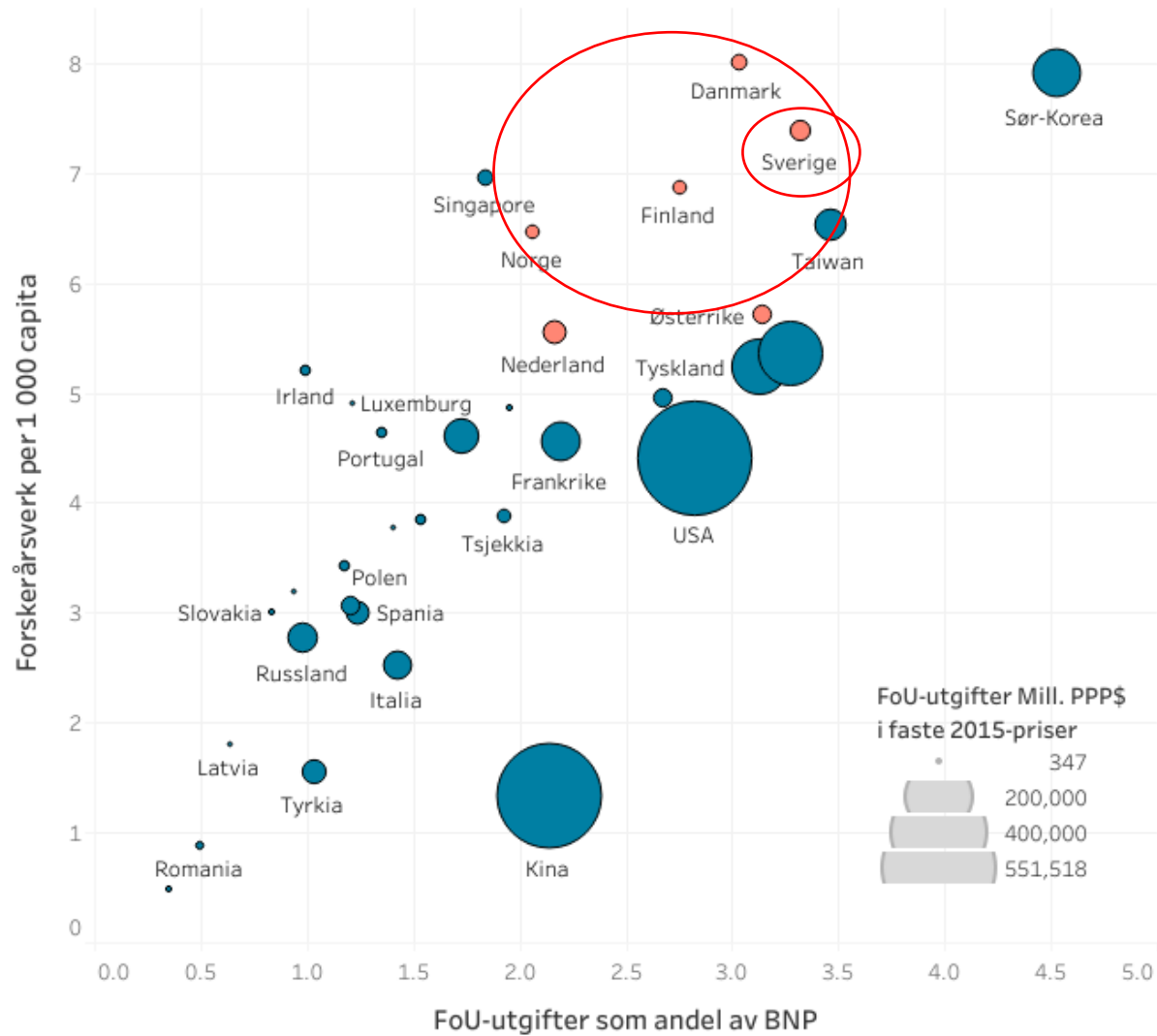
Velg år
1999

Utvikling siden 1999:
Økning i FoU-aktivitet i mange land

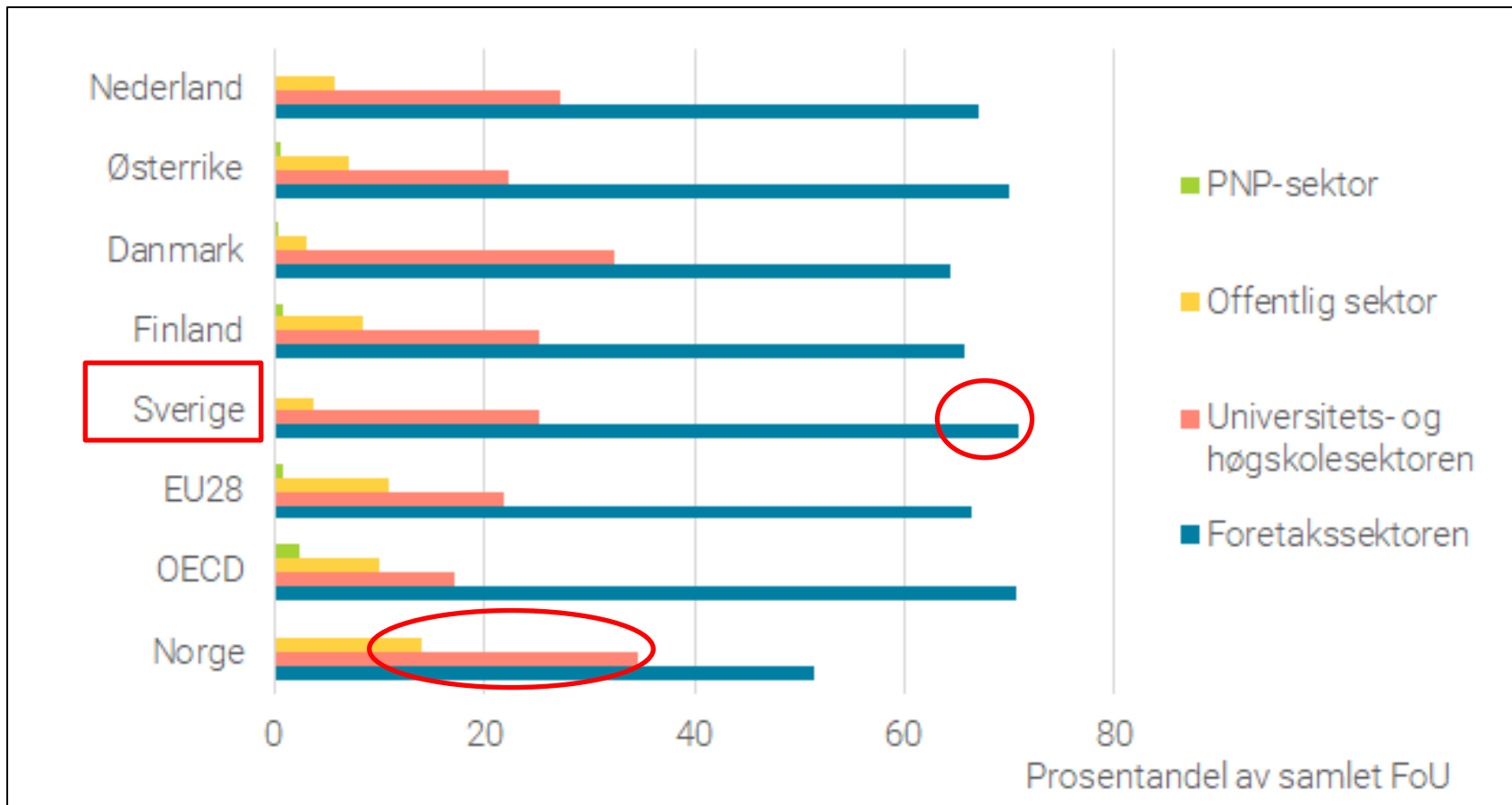
Velg land
Multiple values

Velg år
2018

Kilde: NIFU, basert på OECD - Main Science and Technology Indicators 2020:1 og R&D Statistics
<https://www.forskningsradet.no/indikatorrapporten/indikatorrapporten-dokument/internasjonalfou/>

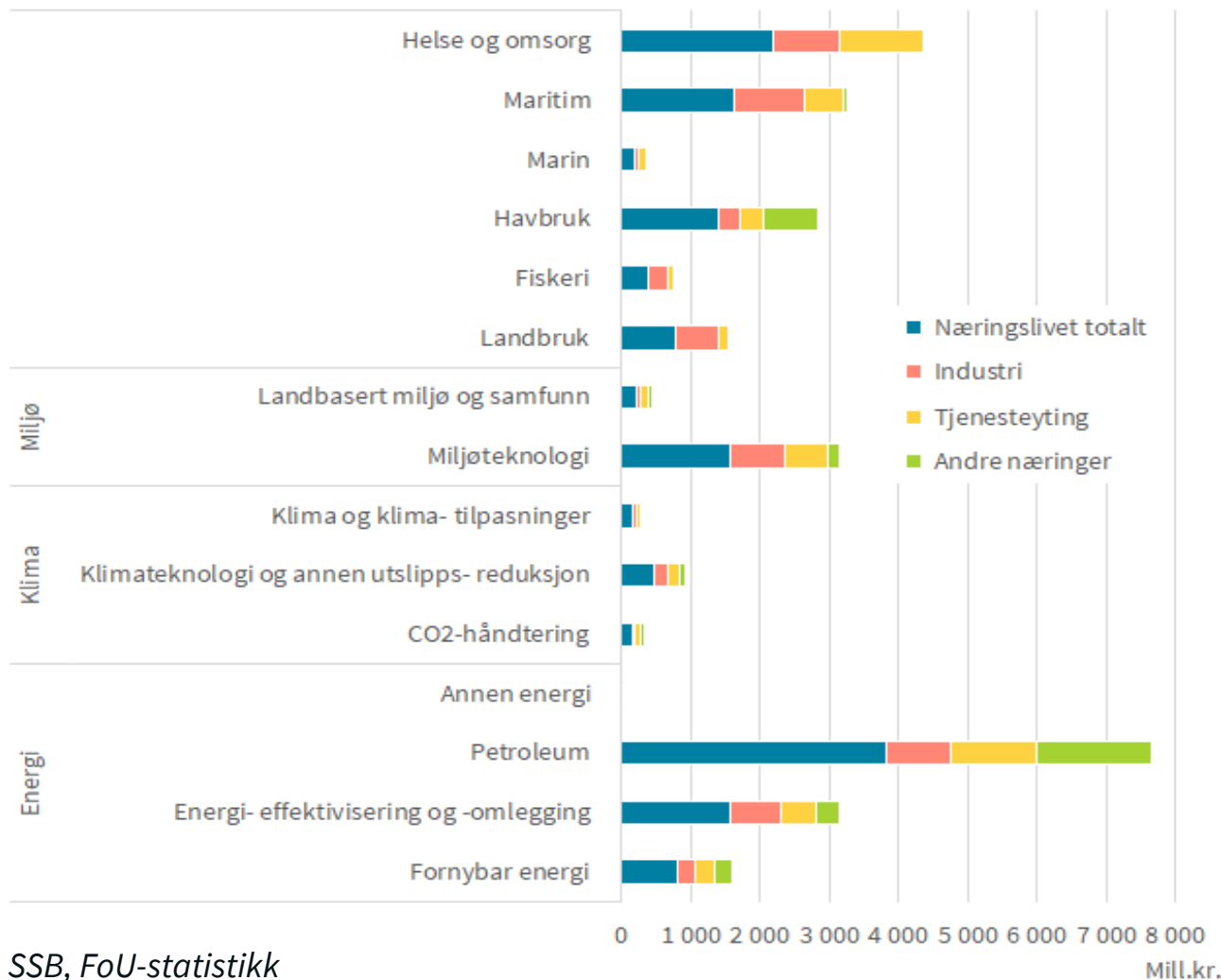
Figur 2.2a FoU-utgifter fordelt på utførende sektor. Andel av samlet FoU. OECD-området, EU28, barometerlandene og Norge. 2018.

Kilde: OECD MSTI 2020:1

<https://www.forskningsradet.no/indikatorrapporten/indikatorrapporten-dokument/internasjonalt-fou/fou-utgifter-etter-sektor/>

Figur 1.2b Driftskostnader til FoU i næringslivet innenfor prioriterte tematiske områder etter hovednæring. 2018.

Kilde: SSB, FoU-statistikk

Faglige prioriteringer: Sverige og Norge

● **Sverige:** Övergripande samhällsutmaningar:

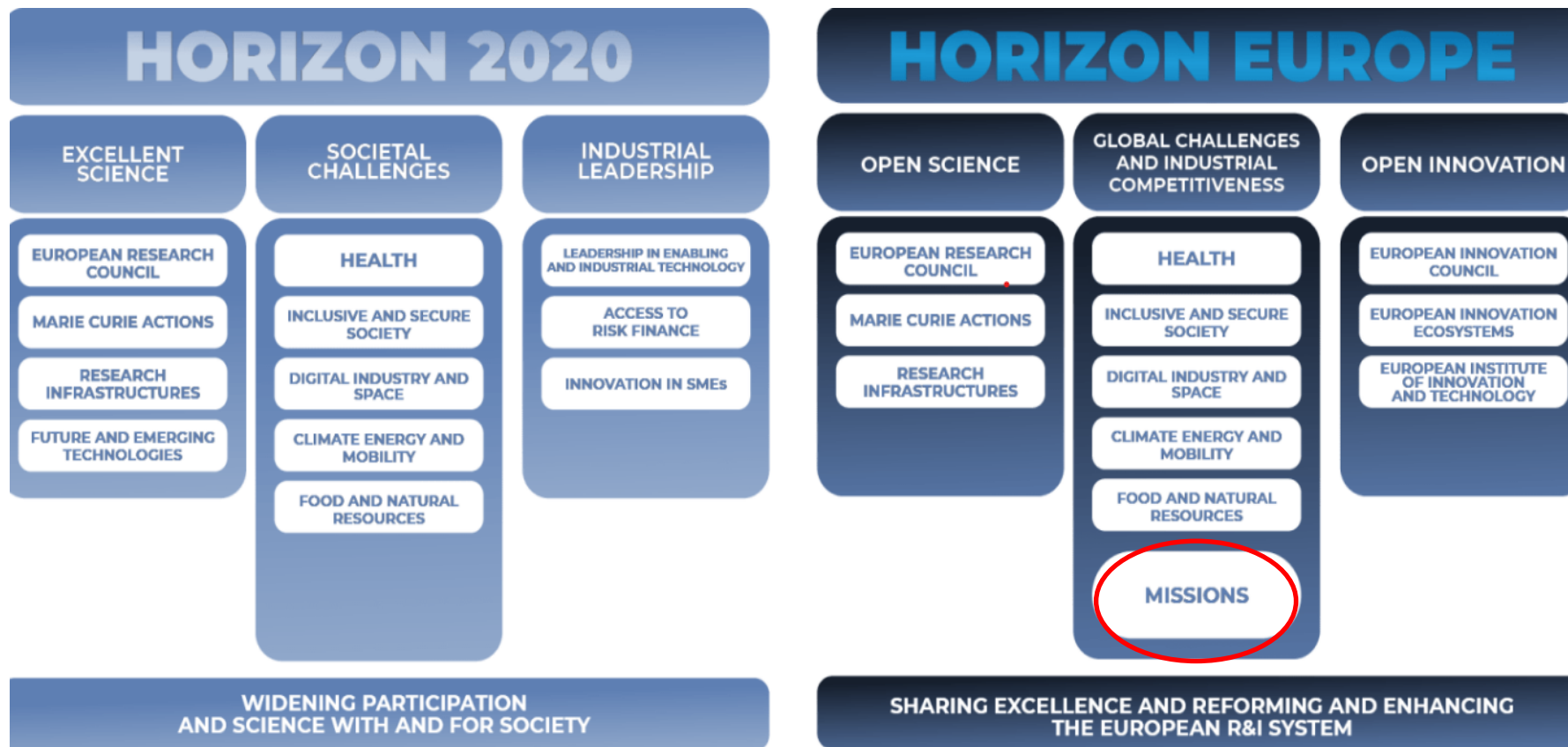
1. Klimat och miljö
2. Hälsa och välfärd
3. Digitalisering
4. Kompetensförsörjning och arbetsliv
5. Ett demokratiskt och starkt samhälle

● **Norge:** Langsiktige prioriteringer:

1. Hav
2. Klima, miljø og miljøvennlig energi
3. Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester
4. Muliggjørende og industrielle teknologier
5. Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden

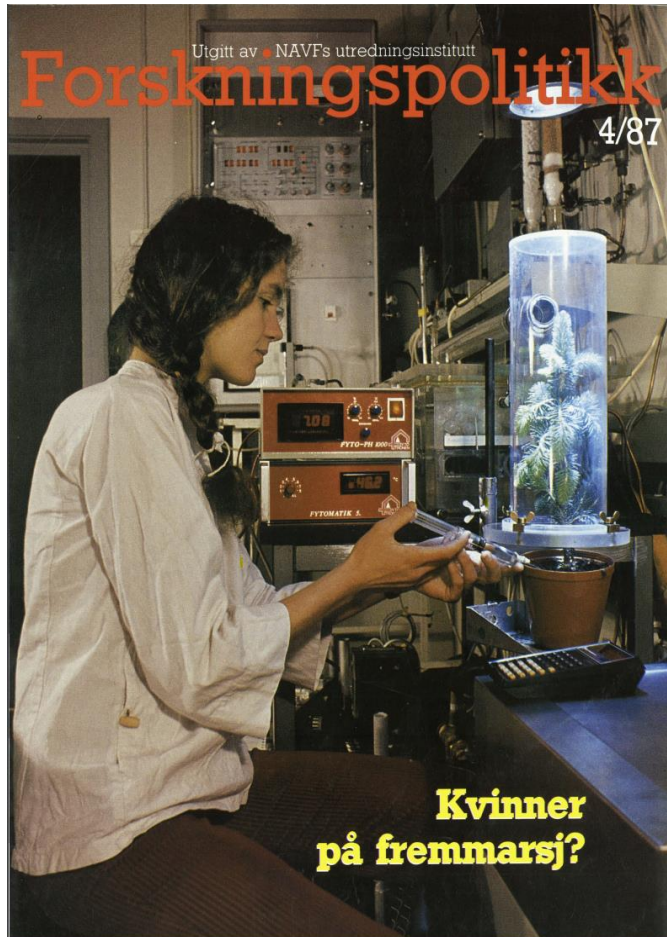

Faglige prioriteringer: EU

Scordato og Schwach (2020): [«Missions»: politikk, modell og praksis i forskning og innovasjon | NIFU](#)

Forskningspolitiske veivalg og diskusjoner

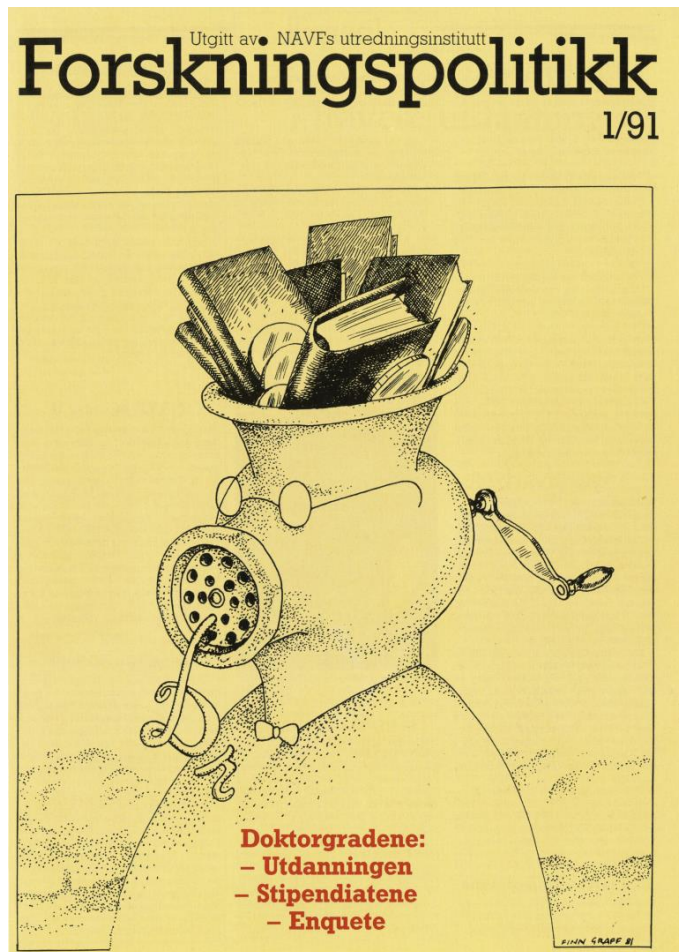

- Rekruttering: Hvordan sikre god rekruttering til forskning, hvordan sikre likestilling, mangfold?

[Kjønnsbalanse i forskning | NIFU](#)

[Mangfoldstatistikken: Nye tall og egen nettside | NIFU](#)

Forskningspolitiske veivalg og diskusjoner

- Kvalitet, excellence – hvordan sikre forskning av høy kvalitet?
 - Utdanning av høy kvalitet
 - Excellenscentrum
 - Endring i UH-sektoren (fusjoner, nye universitet)

[Høy kvalitet på doktorgradsutdanningen i Norge | NIFU](#)

[SFF løfter norsk forskning | NIFU](#)

[Studier av fusjoner i UH-sektoren | NIFU](#)

Forskningspolitiske veivalg og diskusjoner

- Effekter av forskning: Hvordan måle dette?
- Hvordan sikre at forskningen tas i bruk, kommer til nytte?
- Ulike begreper og diskusjoner:
 - Sverige: Samverkan
 - Danmark: Gavn av forskning
 - Norge: Samfunnseffekter, nytte av forskning
 - EU: Impact

[Impact i anvendt forskning: begrepsavklaring og praksis | NIFU](#)

[R-Quest | Centre for Research Quality and Policy Impact Studies \(r-quest.no\)](#)

Forskningspolitikk i Norden: Forsøk på oppsummering

- Ulike system for tildeling og finansiering av forskning
- Ulik fordeling av FoU-aktivitet i ulike sektorer
- Likheter i faglige prioriteringer
- Likheter i utfordringer og behov fremover
 - Samverkan, samfunnseffekter, nytte, ulike begreper, like målsettinger
- Norden: Kunnskapsintensive land
- Samlet sett stor FoU styrke
- Potensiale for mer nordisk samarbeid?

www.nifu.no

Takk for oppmerksomheten!

NIFU